

علل وحدت گریزی در جهان اسلام/ تاکید بر تبیین اختلافات توهمی

جلسه نهم از سلسله کارگاه های آموزشی "فرهنگ تقریب" به همت معاونت امور ایران مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری تقریب، جلسه نهم از سلسله کارگاه های آموزشی "فرهنگ تقریب" با حضور حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمد حسن زمانی صبح امروز برگزار شد.

حجت الاسلام زمانی در ابتدای این جلسه اظهار داشت: نگاه ما باید به صحابه پیامبر(ص) نگاه جامعی باشد، صرف اینکه نقدی به صحابه داریم نباید انصاف را زیر پا بگذاریم، یعنی هم خدمات و مشکلات آنان را ذکر کنیم.

وی افزود: در این زمینه سه کتاب موجود است 1- الاصابه فی تمییز الإصابه نوشته (ابن حجر) البته این کتاب عربی است و اگر مجمع تقریب بتواند چکیده ای از آن را به زبان فارسی به چاپ برساند خیلی خوب است. چراکه در این کتاب براساس انصاف همه مطالب ذکر شده است.

حجت الاسلام زمانی ادامه داد: کتاب دوم الاستیعاب فی معرفه الاصحاب و کتاب سوم أسد الغابة فی معرفه الصحابة است که این کتاب‌های مرجع هستند و می‌توانیم براساس آن با زندگینامه اصحاب پیامبر (ص) آشنا شویم. در واقع در این کتاب‌ها فضایل، خدمات و خطاهای آنان نوشته شده است.

مشاور مدیر حوزه های علمیه تصریح کرد: گاهی انتقاد از یک صحابه نه تنها جایز می‌شود بلکه واجب هم است. این مسئله مهم است آن شخصی که روایتگر است باید انسانی مطمئن و راستگو باشد و در این صورت است که می‌توان به او اعتماد کرد. یک محقق وظیفه دارد تا عیب های افراد را بیان کند تا دیگران به آن اشتباهات و ایرادات کشیده نشوند.

وی با بیان اینکه جعل حدیث در تاریخ اسلام پس از پیامبر (ص) بیشتر شده است، گفت: در آن زمان انگیزه های متنوعی برای جعل حدیث وجود داشته است برای مثال اولین انگیزه این بود که یهودیان در جعل اسرائیلیات کینه داشتند و از آن سوءاستفاده می‌کردند تا جایی که این جعل حدیث‌ها در تاریخ باقی ماند، هرچند که محققان بسیار تلاش کردند که در طول تاریخ همه این جعلیات را پایش کنند.

وی در ادامه به معرفی کتاب‌های نقد اسرائیلیات اشاره کرد و گفت: از جمله این کتاب‌ها الموضوعات، از آثار ابوالفرج عبدالرحمن بن علی بن جوزی است که مسلمانان می‌توانند به آن رجوع کنند.

وی ادامه داد: یکی از سخت ترین وظایف مراجع تقلید این است که به بررسی سند روایات بپردازند یعنی آن مرجع تقلید روایتی را که می‌خواهد براساس آن فتوا بدهد را باید تحقیق کند که چه کسی این حدیث را نوشته است و علم رجال را داشته باشد.

حجت الاسلام زمانی تصریح کرد: برای مثال اگر یک روایت 10 الی 15 واسطه داشته باشد مجتهد اجازه فتوا دادن به این حدیث را ندارد مگر اینکه این 15 واسطه تک به تک شناسایی شده و موثق بودن آن برایش احراز شده باشد. بنابراین چه مجتهد شیعه و چه اهل سنت باشد وظیفه دارد به بررسی زندگینامه این راویان بپردازد.

مشاور مدیر حوزه های علمیه خاطر نشان کرد: در دین اسلام سب و ناسزا گفتن به هر شخصی حرام است و این موضوع در مورد صحابه هم صدق می‌کند. باید بدانیم که اگر نقد پایه و اساس داشته باشد، اشکالی ندارد که مطرح شود.

حجت الاسلام زمانی خاطر نشان کرد: دومین علت از علل وحدت‌گریزی عبارتند از: اعتقاد به کثرت اختلافات بین دو مذهب و کم بودن مشترکات.

وی تصریح کرد: گاهی برخی از مسلمانان خیال می‌کنند که اختلافات زیاد است، دل به همکاری با یکدیگر نمی‌دهند، به همین دلیل بخشی از افراد سمت وحدت و تقریب نمی‌روند. در صورتی که ما معتقدیم به اینکه اشتراکات ما مسلمانان بسیار زیاد است.

مشاور مدیر حوزه های علمیه ادامه داد: از شیخ الازهر محمد سید طنطاوی پرسیدند که به نظر شما مشترکات شیعیان و اهل سنت چند درصد است، ایشان معتقد بودند که 90 درصد با یکدیگر اشتراک دارند. برای مثال ما شیعیان در اصول نماز با اهل سنت مشترک هستیم اما ممکن است در برخی موارد تفاوت‌های اندکی داشته باشیم.

وی در ادامه به معرفی کتاب‌هایی که به اشتراکات میان شیعه و اهل سنت می‌پردازند، اشاره کرد و گفت: «موسوعة الأحادیث المشتركة بین السنة و الشيعة» که 20 جلد از آن چاپ شده و قرار است تا 60 جلد هم برسد در این کتاب به صورت دقیق اشتراکات میان اهل سنت و شیعیان ذکر شده است.

حجت الاسلام زمانی با بیان اینکه علت سوم وحدت‌گریزی، اختلافات توهمی و غیر واقعی است، گفت: ما برخی از موارد اختلاف را تصور می‌کنیم که با یکدیگر اختلاف داریم اما فرق زیادی وجود ندارد. برای مثال نماز خواندن با دست بسته برای اهل سنت مستحب است اما شاید عوام این را ندانند و نماز را به طور کلی باطل اعلام کنند یا در مذهب شیعه مهر گذاشتن در نماز مستحب است.

وی ادامه داد: ما در بین خود اختلافات توهمی زیاد داریم که اگر اینها را بدانیم و برای مردم روشن‌سازی کنیم، در مورد آن احساس اختلاف نخواهند داشت.

حجت الاسلام زمانی تصریح کرد: چهارمین علت وحدت‌گریزی، برجسب‌های غیر واقعی و شناخت‌های غلط از یکدیگر (شیعه نسبت به اهل سنت و اهل سنت نسبت به شیعه) است؛ مثلاً برخی شیعیان، اهل سنت را مخالف ائمه اهل بیت(ع) می‌دانند و حال اینکه واقعیت این چنین نیست. 99 درصد اهل سنت دارای محبت به ائمه اهل بیت(ع) هستند که نمونه آن را خود ما در بین اهل سنت سنندج در روز عاشورا شاهد بودیم که از گرد راه عزادارن حسینی برای تبرک لباسهای خود استفاده می‌کنند.

وی در پایان خاطر نشان کرد: از دیگر موارد اختلافات توهمی، بطلان اقتدای به نماز است؛ به این معنی که شیعه باید به امام جماعت شیعه و سنی باید به امام جماعت سنی اقتدا کند؛ در حالی که اکثریت مراجع شیعه فتوا دادند، اقتدای شیعه به اهل سنت برای ایجاد وحدت مانعی ندارد.